

Právní novinky leden 2016

- Nejvyšší soud nejednoznačně k souběhu funkcí 2015
- Penále jako trest: v návaznosti na rozhodnutí Nejvyššího správního soudu již nebude možné některé osoby potrestat za zkrácení daně

Právní novinky

Deloitte Česká republika

- Nejvyšší soud nejednoznačně k souběhu funkcí 2015
- Penále jako trest: v návaznosti na rozhodnutí Nejvyššího správního soudu již nebude možné některé osoby potrestat za zkrácení daně

Nejvyšší soud nejednoznačně k souběhu funkcí 2015

Nejvyšší soud se v nedávné době vrátil ve svých dvou rozhodnutích k problematice tzv. souběhu funkcí. Otázka, zda může mít jednatel nebo člen představenstva současně pracovní smlouvu na činnost, která se překrývá s náplní jeho funkce, se od roku 2014 považovala za vyřešenou. Ačkoli k tomu nový občanský zákoník ani zákon o obchodních korporacích nestanovily žádné výslovné pravidlo, má se za to, že vypuštěním původního § 66d obchodního zákoníku, který souběh výslovně dovoloval, je souběh funkcí od roku 2014 opět nepřipustný. Tomu se přizpůsobily i smluvní vztahy mezi společnostmi a osobami v jejich orgánech, kdy se převážně přikročilo ke skončení pracovního poměru a sjednání jediné smlouvy o výkonu funkce, byť obsahující plnění obdobná těm z pracovního poměru.

Letos bohužel Nejvyšší soud nepostupoval v souladu s touto zažitou praxí, navíc se tato dvě rozhodnutí od sebe svými závěry liší. V prvním z případů (rozsudek ze dne 25. června 2015, spis. zn. 21 Cdo 2687/2014) Nejvyšší soud v souladu s dosavadní praxí nedovolený souběh dovodil, a to u člena představenstva bytového družstva, který byl zároveň jeho zaměstnancem. Jakožto zaměstnanec měl uzavřenou pracovní smlouvu na pozici „manažera pro komunikaci s veřejností“, přitom současně kontroloval majetek družstva, vztahy s nájemci, správu počítačové sítě a zastupování v soudních řízeních. U činností administrativní a organizační povahy však Nejvyšší soud uzavřel, že patří neodlučně k výkonu funkce člena představenstva, u správy počítačové sítě pak, že nešlo o činnost nikterak soustavnou, funkce manažera pro komunikaci s veřejností pak nebyla nikde blíže vymezena. Pracovní smlouva tak byla shledána neplatnou. Oproti tomu v jiném letošním případě (rozsudek ze dne 24. února 2015, spis. zn. 21 Cdo 496/2014) dospěl k závěru opačnému. Zde byl

zaměstnanec v souběhu funkcí z titulu práce na pozici obchodního ředitele, přičemž v organizačním řádu společnosti byl obsažen podrobný výčet specifických činností, které na této pozici vykonával. Za důležité v této souvislosti Nejvyšší soud považoval, že činnost obchodního ředitele je v organizačním řádu společnosti vymezena jako „*věcně vymezená organizační a řídicí činnost na určitém úseku společnosti, vykonávaná za přímé podřízenosti jejímu generálnímu řediteli.*“ Ačkoli na první pohled není rozdíl oproti předchozím rozhodnutím v obdobných věcech patrný, Nejvyšší soud shledal pracovní smlouvu jako platnou a oba vztahy za existující.

Navzdory těmto rozporným rozhodnutím je i nadále nejjistějším řešením sjednocení obou funkcí do jedné na základě smlouvy o výkonu funkce. Z prvního z uvedených rozhodnutí je rovněž patrné, že rizikovou situací z hlediska spornosti souběhu bývá často insolvence společnosti, kdy na místo managementu či vlastníků společnosti přichází a nároky uplatňuje insolvenční správce.

Jan Procházka
+420 246 042 913
jprochazka@deloittece.com

- Nejvyšší soud nejednoznačně k souběhu funkcí 2015
- Penále jako trest: v návaznosti na rozhodnutí Nejvyššího správního soudu již nebude možné některé osoby potrestat za zkrácení daně

Penále jako trest: v návaznosti na rozhodnutí Nejvyššího správního soudu již nebude možné některé osoby potrestat za zkrácení daně

Osoby, kterým bude v návaznosti na výsledky daňové kontroly doměřena daň spolu s penále, nebude v budoucnu pravděpodobně možné trestně stíhat za případné zkrácení daně. Nejvyšší správní soud totiž ve svém aktuálním rozhodnutí konstatoval, že penále udělované podle daňového řádu je svou povahou trestní sankcí, stejně jako například peněžitý trest či trest odnětí svobody. Ačkoliv se Nejvyšší správní soud k této otázce přímo nevyjádřil, jedním z možných důsledků tohoto rozhodnutí je, že na základě zákazu dvojího postihu za stejný skutek nebude možné trestně stíhat osoby, kterým bylo v rámci daňového řízení uloženo penále z doměřené daně.

Nejvyšší správní soud („NSS“) v daném rozhodnutí konkrétně posuzoval případ obchodní společnosti, jíž bylo správcem daně při doměření daně (neuznání daňové ztráty) uloženo penále podle staré právní úpravy v pětinásobné výši oproti úpravě nové, ale bez možnosti prominout takto uložené penále, kterou stará právní úprava obsahovala. Společnost se v této souvislosti domáhala použití principu obvyklého v trestním právu, podle kterého se použije pozdější právní úprava, pokud je pro dotčenou osobu příznivější.

V tomto kontextu se musel NSS zabývat otázkou, zda je možné považovat penále za trestní sankci, při jejímž ukládání je tudíž možné aplikovat zásady trestního práva. NSS k tomuto uvedl, že byť není daňové penále ve vnitrostátním právu klasifikováno a systematicky zařazeno do trestního práva, nýbrž do práva daňového, jeho uložení má trestní povahu, protože účelem není náhrada zkrácené daně, ale citelné potrestání dané osoby s cílem odradit ji od podobného jednání v budoucnu.

Stejný závěr Evropského soudu pro lidská práva

Závěr NSS o tom, že penále představuje trest, není nijak překvapivý. Ke stejnému závěru již několikrát došel i Evropský soud pro lidská práva, podle kterého uložení daňového penále obnáší “trestní obvinění”, a je proto nutné ho považovat za trestní sankci. Následné odsouzení pro trestný čin zkrácení daně proto není s ohledem na zákaz dvojího postihu za stejný skutek možný.

Zruší se penále?

Uvedené rozhodnutí může zásadním způsobem změnit dosavadní praxi, kdy je vždy nejdříve uloženo penále a následně je v těch nejzávažnějších případech zahájeno trestní stíhání za zkrácení daně. Nyní by platilo, že jakmile správce daně uloží daňovému subjektu penále, nebudou ho moci již pro danou věc trestně stíhat. První rozhodnutí v tomto směru již vydal Obvodní soud pro Prahu 4. Uvedený zákaz se přitom bude týkat fyzických i právnických osob, s výjimkou statutárního orgánu společnosti, u kterého se o dvojí trest zpravidla jednat nebude. Penále bude uloženo přímo společnosti, zatímco za případný trestní čin zkrácení daně budou odpovídat především členové statutárního orgánu, případně zaměstnanci.

V reakci na nastalou situaci lze očekávat legislativní změny. Nabízí se buď možnost zrušit či změnit podmínky ukládání penále, případně novelizovat trestní a daňové předpisy tak, aby u těch méně závažných případů bylo ukládáno pouze penále, zatímco v těch nejzávažnějších případech by bylo možné danou osobu trestně stíhat.

Jiřina Neumannová

+420 246 042 430

jneumannova@deloittece.com

Táňa Čapková

+420 246 042 297

tcapkova@deloittece.com

Právní novinky

leden 2016

- Nejvyšší soud nejednoznačně k souběhu funkcí 2015
- Penále jako trest: v návaznosti na rozhodnutí Nejvyššího správního soudu již nebude možné některé osoby potrestat za zkrácení daně

Kontakty

Máte-li zájem o další informace ohledně služeb poskytovaných společností Deloitte v České republice, obraťte se prosím na odborníky z právního oddělení:

Ambruz & Dark Deloitte Legal s.r.o., advokátní kancelář
Nile House
Karolinská 654/2
186 00 Praha 8 - Karlín
Česká republika
Tel.: +420 246 042 100
Fax: +420 246 042 030

www.deloittelegal.cz

Přihlaste se k odběru dReportu a jiných newsletterů a pozvánek zde

<http://www2.deloitte.com/cz/subscribe>

Deloitte označuje jednu či více společností Deloitte Touche Tohmatsu Limited, britské privátní společnosti s ručením omezeným zárukou („DTTL“), jejích členských firem a jejich spřízněných subjektů. Společnost DTTL a každá z jejích členských firem představuje samostatný a nezávislý právní subjekt. Společnost DTTL (rovněž označovaná jako „Deloitte Global“) služby klientům neposkytuje. Podrobný popis právní struktury společnosti Deloitte Touche Tohmatsu Limited a jejích členských firem je uveden na adrese www.deloitte.com/cz/onas.

Společnost Deloitte poskytuje služby v oblasti auditu, daní, poradenství a finančního a právního poradenství klientům v celé řadě odvětví veřejného a soukromého sektoru. Díky globálně propojené síti členských firem ve více než 150 zemích a teritoriích má společnost Deloitte světové možnosti a poskytuje svým klientům vysoce kvalitní služby v oblastech, ve kterých klienti řeší své nejkompexnější podnikatelské výzvy. Přibližně 200 000 odborníků usiluje o to, aby se společnost Deloitte stala standardem nejvyšší kvality.

© 2015 Deloitte Česká republika